

Ezen csillagok
 vértékéből, ne legy
 böl azert engem ki
 kem is kormos, Bün
 jo orvos, Melly rüze
 Lelki sekegy ellen
 ha meg nem öltem
 el-baralmoz, Soke
 gaz: Majd a kárbo
 e kőrül
 kem me
 lsten s irg
 Onyobly
 Hogy kárhoz
 I kőre: néz ab
 17)

Merta ki nagy kímálók: Hogy
 tisztelettel, legismertéssel:
 tisztelettel hozzád kialsók, Tisz
 Ba rut háladatlan, Azert fogha
 dal oktatál, mindentem tükodot
 hozott: Hogy elcsejdel, Azon
 Bertelz s bívans, Ki tiszta szívet
 zott: Vékert pedig te bánt, Igaz
 állított el, Merta békén hogy borto
 Rungem meri vértékvel, Anyám
 lstenem már medgyek!
 előt, Tisztem meg fergetez, Oh
 kora megyek: Mert meg lettem,
 tötem mindenen, Bizony po
 BALASSA

Z N E K I.

rám haraggal; Mord-el inkább
vértékem.

Teremté ismét bennem, Terem
 tő Isténem, Tiszta szívet kegyellen,
 Fűd belém ismét, Hogy nagy
 szíve ferint, Lelkem igazt ferellen,
 Rungem romlott segézt, Ros érde
 mem ferint, Haragod el ne vellen.

Ne foz meg Lelkedről, Sőt id
 velségemről, Mondgy örömet
 már nekem: Szentelő Lelkeddel,
 Hadd épüllyön még fel, Mint az
 előtt búslelkem; Hogy fokréve
 lyedtek, Te hozzád térjenek, Kö
 vetvén bizvást engem.

A' kövér áldozat, Jó kedvet nem
 hozhat, Jól tudom Uram néked:
 Mert ha az kellene, Örömet tisz
 telne, Búsfejem azzal téged; Tő
 redelmes szível, Buzgó könyör
 gással, Beséltem azért néked.

Imé ki-áldoztam, S' teledbe

C6

Balassa Balassa Enkelnek VEGE.
 nem vót kárhozatra.
 kem elég ber, Hogy ünnömert

szíval mint a' szép kerekét,
 jókai ugy tégedet, Tel van T.
 recsédet, Mellyben virágoszat,
 Mert még meg kéri régi sze
 áll, gonofzt hozzá ne vally.
 kegyelmébe, hídgy és csendellen
 minden ellen szemly, Bizvan
 kem ne fély: Sőt régi Uradban,
 De te mindazáltal eszmül lel.
 lly nagy méltósággal.
 rajóu, nos lép hangosággal,
 nem bízó áldással, színién
 fal bongáral, Tempломobá
 Z N E K I.

BALASSA

Eppit-fel elmémet a' jó bölcse
 séggel, Szívemet peniglen hit
 tel, reménységgel, Bujdosó fejemet
 töredelmességgel, s' Te adóld le
 kemet buzgó könyörgéssel.

Jártomban, költőmben, hogy
 csak read nézzel, Búmban, örö
 memben read ügyelmezt, Jó,
 s' gonofzt szerencsét csendellen
 vífellyek, Soke segmi helyen el
 ne felejtselek.

Hogy bujdosásom ideig tölte
 után, En édes hazámban térlek
 ismét vigan, Min' azokat jó egé
 ségbentalálván, A' kik szomor
 kodnak én töllem búcsúzáván.

En édes hazámból való ki men
 temben, Sz. Mihály nap előtt való
 harmad hértben, A' másfél ezerben
 és nyolczvan tizenében, Az ő se
 tint szerzem ezt ilyen énekben.

Valedicit Patria, amiciis is qui omni
 bus qua habuit carissima.

Balassa Balassa Enkelnek VEGE.
 nem vót kárhozatra.
 kem elég ber, Hogy ünnömert

46 **BALASSA**
 és Hermon foghatarán hitem,
 Legyen erős lelkem.
 Mert bátenget büszk parancso-
 latyára, Hát rám is ő ereb-
 bünde hátra, Támaszkodoa-
 rókppen hogy tudom már
 hogyan fogok, Meg-könyörül-
 rajtam, az borszúságra, a ki-
 jart lelkem vezérféres kárára, Sz-
 gyen vállalása-
 Kertt áldom ötet erős köf-
 ar, Csak ne haderev fogyni!

ENK I.
 Gyelme: Onad ki mindentől,
 Jódát rám kebledből; Mert ja-
 mellly veszedelmec, Büdöm miait
 lellem, Mellly titkon rág engem,
 Mert nagy lebbel sejtelmec.
 Mord el tolam immár, Kit lel-
 kem alig vár, Mord el büdöm-
 riságát, Bdgymt a ru hurel,
 Mint rüt bízr cnyz-d el, Ferel-
 mem büdös szaga: Imárem bü-
 dömet, Kiert nap engemet, Ret-
 kent mitaván magát.
 Csak néked vetkezem, Bünt
 elened tötem, Oh ké-
 demben fol-
 Mally most szentel-
 kékezem, ellened
 özele.
 Ez az tulleben en-
 tévelycnek im a-
 közőt, okatall, ne-
 gednek utain vife-
 lunde így ágaztam,
 m, nyalam, Onnan
 m, Blsó (é) el egyúr
 r en Angyalmak m-
 de pentig még akkor
 elélellyel fagat,
 ruhám akad, S'e
 M A I

47 **ENK I.**
 No azért el-bágyant lelkem te-
 ne bússúl: Búzzó imádsággal,
 söt Uradra borúl, Erős remén-
 séggel, csak ő hozzá szorúl, Tö-
 le el ne fordúl.
Büdséknak való Enke,
 P tában Sídokat vezérő jó
 Istán, Ki eldöttök mentél tüzes
 oszlop kepben, Igéret földére ve-
 zérálván szepen, Kalauzok vóltál
 minden szerencséken.
 Teadtál csillagot ama' Mágú-
 soknak, Vezérül is Angyal iffiú
 Tóbiášnak, Heródes előtt futó
 Szűz Máriának, Te vóltál vezé-
 re minden Szarándoknak.
 Könyörgök, nekem is hogy
 légy már vezérem: Mert im buj-
 dolni üz nagy bú, és szemérem,
 En Istenem, ebben ne vesztsem el
 vérem. Örizz meg gonosztul,
 Felségedet kérem-
 C 3

54 **BALASSA**
 hoztam, Fene ötte sebemet: Kit
 csak te gyógyíthatsz, Eltre for-
 díthatsz, Szánd keferes fejemet:
 Büncim kinyáival, Tellem fájda-
 mával, Ne győzőrd életemet.
 Ha eléb nem hadrad, Sőt hozzád
 fogadtad, Tehát most a se hadd el,
 Jóvóltodból segénnyt, Jó bókáfod
 szerént, Sion falát támaszd fel;
 Hogy mint áldozatot Adgyak, ugy
 halálot, Ki néked leg inkább kell.
*Fragmenium Cantionis cuiusdam ad
 Deum Opt. Max.*
 Mert ki megtér, kegyelmet kér
 jóvóltához nem fér, Hogy
 azt ő el-hadgya: Mindét meg nyér,
 Ki sólni mér, Néki sz, Fiáért, Fia
 maga mondgya: Mennyen fellyül
 ér irlalma, Kit mér annak, Ki ötet
 fel és várja; Fiúból folyt vér, Né-
 kem elég ber, Hogy bünömért
 nem vét kárhozatra.
 Balassa Bálns Enckinek VEGE.

Az
 Jó emlékeztető,
 idvessége sen
 NEHAI NE
 NEMZET
 RIMAIJA
 NA
 Istenes EN
 követez

Enyoloznam kilenczben, Az ő be-
 linc szerezem ezt ilyen csekbem.
 Valaholc Paria, amicu, iliqu, omni-
 bus quibz habuit a Istinu.

66
 lme ki-bldoziam, S teledbe
 Gell, Deilem azért néked
 hoz-

R M K I.

1418

Az
Örök Dicsőségre nyugofztalo
álmom által

Túlünk el vált, de dicféretes cselekedetinek emlé
kezetiben velünk élő

Méltóságos es Nagyságos Gróff Szent Mihályi

CZOBOR ADAM,

Főlféges Romai Czászár és Magyar Ki-
rály hadi Generáliffa, Tanácsa, Komornikya,
Királyi aiton állóknak feő Mestere

Nyugodalma:

Mellyet

à Halotti tiszteffégek Között élő Nyelvel magyarázott
Tekéntetes es Nagyságos

JAKLIN BALAS,

Nitray Püspök ; azon vármegyének őrkös feő
Ispánnya, Főlféges Romay Császár es Magyar Király
tanácsa, es Uduari Cancel-
láriussa.

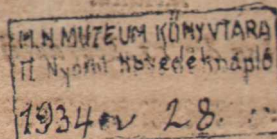
Holiczban die 11. Februarij 1692.

Nyomtattatott Bécsben Voigt Leopold által.

1418.

(1)

Immisit Dominus DEUS soporem in Adam.

Bocsáta az Ur Isten mély álmot
Adámra. *Gen. 2. v. 2 f.*

Lly hosszúállók tehát az Egek, hogy az ő hieket, csak kevés ideig engedik a földnek? olly álhatatlanok tehát e világ gyönyörűsége, hogy nemis izlelhetik meg azok, a kik az örökkévalóságra el rendeltettek? olly mérges tehát a föld gyümölcsének édessége, hogy annak csak kóstolásával-is, a halált nyelik lonatással, a kik az örök életre el választattak? *Gustans gustavi, & ecce morior: I. Reg. 14. v. 43.* egy kevés mézet kóstoltam, és imé meg halok. Ah irigy, és keserű halál! ha vak vagy, mi módon olly egyenesen arányozod a te mérges nyilaidat, hogy egy-átallyában, hiba nélkül, a leg főbb, Nemesb, és méltóságosb személyeket el ejted, és földhöz vered? Kegyetlen *Parkák*, azaz, ember életének, és szerencséjének rövidítő, senkinek nem kedvező Isten Aszszonyok! ha Kegyetlenségtek egygyez fősvénységtekkel, miért hogy azt az ember életét hosszabbító arany fonalát kezeitekkel sodorván, mikor aztat fókaknak öröme-re, és á ti hasznatokra-is fonyástokkal meg hosszabíthatátok, túrhételenségtekből nem várhattátok, hogy azt el végezné-

végeznétek, hanem kezdetében el metzítek, és félben szakasztyátok? olyan tehát e világ reménsége, mint a vers szerző Poéták által kigondolt Icarusnak viazból öntött szárnyai, mellyek alig emeltettek föl röpdőzésre, leg ottan, a sűtő nap fénynek sugáritól el olvasztattak; olyan tehát a földnek öröme, mint a villámás, a menyire fel-tetchezésével a földet meg vidámittya, annyira hirtelen való el tűnésével megszomorittya. Ez úgy gondolom én, némely gyümölcsök szerencsétlensége, mellyek idein-korán szoktak meg érni, fugyan azok leg elsőben-is sietnek le hűllani; ez tulajdon törvénye a virágoknak-is, hogy a mennyei kertész a Felséges Isten az ő virágos kertiben, leg inkább reggel ideinkorán szokta a jó illatozó virágokat szedegetni. Allapodgyatok meg már egyszer óh Egek, melyek a ti változástokkal, szűnés nélkül való forgástokkal, a miénket-is őszve szőni, egyeliteni, keverni, olly gyorsan, olly sebessen sietitek! és mivel annyi fényes szemmel bővelkedtek, a menyí ragyogó csillaggal csillámlotok, leg-alább az egyikét rendellyétek arra, hogy meg tekintse, lássa, szemléllye, a ti kerekeiteknek forgása alatt, minémű Személyek öröltetnek, porrá, és hamuvá változtatnak? A'h mi okra nézve nem engedhettek meg leg-alább azoknak, a kik a ti gyorsaságtokat bölcs elméjekkel ábrázolják; felséges magoslágtokat, méltóságokkal ékesíttik; áldástoknak bőséges folyását, jószágos cselekedeteknek tökéletes gyakorlásival mutatták; tündöklő fényességeket, az ő testeknek, és teremeteknek szépségével nyilatkoztatták; erősségeket, az ő sziveknek bátorságával, vitézségekkel magyarázzák? miért meg nem esik szivek ezeken, hogy mint egy őszve hasonlított rokonságnak színe alatt meg szánván őket az illyen súlyos, terhes, veszedelmes igától menté, és szabadossá tennétek. De minthogy ezek a kegyetlen *Párkák* vakok, szemek sincsen, fényes aranyunkat nem tekintik; fősvények, akár drága kövekből, gyöngyökből, aranyból álljon lelkünk, annál inkább szomjúhozzák, és el nyelik; Orra-szaglása sincsen, illatozó virágunkat

nem nézi; füle-hallása sincsen, szép szónkat, muskánkát nem kedvelli; szája izi sincsen, drága ajándékinakat el nem vészi; udvariátlan, emberségtelen, *nullo fletitur obsequio*, soha senki közbenjáró esedezését, és panaszát nem halgattya; egy szóval érzékenségtelen léven, minden ajánlunkat, ígérteinket meg veti, soha irgalmasságra nem hajol. *Nemini parcat, omnia sub leges, mors vocat atra sitas.* Senkinek nem enged, mindeket a halál maga törvénye, és hatalma alá rekeszt.

Ez á te szerencsétlenséged, fegyver fogható Vezéridben meg fogyatkozott, vitéz bajnakságban meg szűkült, bölcs, okos Tanácsidban meg szorult édes Hazánk Magyar-Ország! hogy á te dicfősségednek terjedésére, öldben fel tartott, romlott birodalmodnak épületére, és őltalmára, keheledben fel nevelt Vitéz, *Generalis Felséges Romai Császár, és Magyar Király Tanácsa, Komornyikja, királyi ajtón állóknak fő Meistere, Gróff Szent Mihályi Czobor Adám, a Párkák* Isten Álszönyök kívánságának engedett, kinek halálával, ki terjedett birodalmodban nem kevelsé meg csorbultál. Ez á te elfelejthetetlen keserves bánkodásod, sötétes gyázban öltözött *Sáffinyi, és Holcsi Szomorú ház!* midőn á te gyönyörűségesen tündöklő, dúcsőffségessen ragyogó czimeres Csillagodat az irgalmatlan *Párkák* meg homályosították. De haizontalan á ti agyarkodástok, kegyetlen *Párkák*, azok ellen, á kik Istenes cselekedetekkel, dicfíretes jó viselésekkel, életeket ékesítették; meg nem hal az, á ki földtébél mindenek szívében; fogyatkozást annakokáért nem szenvedhet á te Czimeres hódod, *Holcsi ház!* melly az ő dicfíretes hírének nevének emlékezetével, most is fémlik, á ki á földi nyughatatlan Uduarból magát meg vonyván, á Mennyei csendesűd udvarban lépett, és az emberek társolkodását el hagyván, az állandó örökkén-valóságra hágott, társásgos élete után el nyugodott, el alutt, mint Adám Paradicsomban; *Soporem misit in Adam*, mély álmot bocsáta az Úr Isten Ádámra; mert noha az halálnak el kerülhetetlen törvényén

Gen. 2. v. 21.

Gen. 2.

nyén láttatott által menni, de meg-nem holt; él, és é világ-fen állásáig élnifog bódog emlékezetében, dicféretes híre-ben névében, s-ha szemeink elől el tűnt-is maga, de az ő négy elementomból álló, még dicsőfféges eleinek kirá-lyoktól engedett ezimeres állati, ha én el halgatnám-is, az ő dicféretes maga viselését, bölcs tudományát, Tanács adás-ban való okosságát, hadi vezérlésben való vitézségét, be-lszélik, prédikállyák, hirdetik; melyeket mivel maga mély álomtól el nyomattatván, mert *immisit Dominus DEUS soporem in Adam*, nem halgathattya, ti Tékéntetes halgatoim tölem ezeket e jelen való órában meg tanulván, (mellyek között az ő bővelkedő jószágos cselekedetinek forrásá-ból többet kell el halgatnom, mint elő számlálnom) mind ennek a sötétes gyászban öltözött, és el keferedett *Holiesi* háznak vigasztalására, mind pedig meg szomorodott, s-hires vitéz bajnakiban meg csonkitott, és fogyatkozott Magyar Nemzetnek dicsőffégre mindenütt hirdeffétek.

Talám nem szükséges azon mulatoznom, és bizo-nyittásban fáradoznom, hogy az igazak halála álom legyen, melyet a szent írás világosan előnkben ad sok helyeken, kiváltképpen Sz. Máténál, bé menván a fejedelem házába, a meg holt leánya felől maga mondgya üdvöztönk, *non est mortua puella, sed dormit*, nem holt meg a leánzó, hanem aluszik; és a meg holt Lázár felől Sz. János Evangelistánál, *Lazarus amicus noster dormit, sed vado, ut a somno excitem eum*, Lázár a mi barátunk aluszik, de elmegyek, hogy az álomból fel serken-csem ötet. Sz. Jób által a Szent Lélek, *homo cum dormierit, non resurgat, donec atteratur Caelum, non evigilabit, nec consurget de somno suo*; az ember mikor el aluszik, fel nem kél, míg az E'gel nem kopik, fel nem ébred, se fel nem kél az ő álmából. Sz. Ist-ván Mátyrról nyilván mondgya az írás, *obdormivit in Domino*, el aluvék az Urban. Sz. Dávid Profétai ezt nagy öröm-mel hirdeti, *cum dederit dilectis suis somnum* midőn az ő szerel-mesinek álmodt. A Sz. Atyákis közönséges értelemmel a Sz. Lélek tanításával egy nyomon járnak; az Jrás magya-rázó

rázó Doctorok között Cornelius magyarázván azon igéket, *Cornel. non est mortua puella*, nem holt meg a leánzó, ilyen értelem-mel szoll: *Passim, inquit, in scriptura mortui vocantur dormientes: tum, ut horror mortis, & immodicus luctus mortuorum leniatur nomine somni, tum ob spem resurrectionis.* Gyakran a meg holtakat el aluttak-nak nevezi a Sz. írás a végre, hogy a halálnak rettenetessé-gét, csendes álomnak színe alatt enyhítse, és a fel táma-dásnak reménségére ébresztse; sőt a régi bölcs pogányok-is, a halált álomhoz hasonlították Ciceroval, *morti nihil est tam simile, quam somnus*, semmi úgy a halálhoz nem hasonlítatik, mint az álom, s-ez az oka, hogy ama éjjeli vigyázásokat vis-gáló *Epaminoudas* midőn a Strását állót alúva tanálta volna, egy hegyes-törrel által veri, s-azt feleli, *talem reliqui, qualem inveni*, alúva találtam, alúva hattam.

De mi végre, és micsoda álmodt bocsatott az Ur Ist-en Adámra Paradicsomban? kérdik már a sz. írás magyarázó Tanítók, midőn, *immisit Dominus DEUS soporem in Adam*, mély álmodt bocsa az Ur Ist-en Adámra? Némellyek el hitették magokkal, hogy ugyan természet szerént való álom lett vol-na ez a végre, hogy ne erzené a fájdalmat, midőn oldalából cfontot Evának építésére ki vönne; a hetven magyarázó bölcsék, *extasim, mentis excessum*, elmének, vagy elmében való el ragadtatásnak vallyák, mely által az ő elméje a Mennyei titkos dolgoknak látására emeltetett, a mint történt Abra-hámmal, midőn nagy igérekkel bátorittaná ötet az Ist-en, *sopor irruit super Abraham*, mély álom esék Abrahamra, mely ál-tal jelentetett néki az ő magvának szapora terjedése, és Nemzetlégére szálandó áldása: mások mind a kettőt, úgy mint a természet szerént való álmodt, mind pedig az ő elmé-jének el ragadtatását egygyűvé foglalván Adámban rekesz-tik, hogy a sz. Háromfágnak titkait, örök Igének meg te-stesülését, az ő oldalából származando Anyaszentegyhá-zának építését, és az Angyalok efetit meg tanulná; és hogy az oldalának el szakasztásával néki se fájdalmat, se szomorú-ságot ne szerezne, s-jollehet ez, álom nélkül-is el készülhetett volna,

Cicero lib. 1. Tusc.

Gen. 2.

Gen. 15. v. 12.

vólna, de illendő volt, hogy mély álomnak reá bocsátásával végben meenyen.

Gen. 2.

Csak - nem hasonló álomban szemlélem Méltóságos Gróff Czobor Adámot, *immisit Dominus DEUS soporem in Adam*; bocsáta az Ur Isten mély álmot Adámra; kinek oldalából új alkotmány támadt; tudni illik a Mennyei boldogságra újszületése, új életnek el kezdése; mert ez álom nélkül senki az ő Istenes életének jutalmát, és pállya futásának bérét, mennyei boldogságnak birását el nem kaphattya; azért *soporem misit in Adam* bocsáta mély álmot Adámra, hogy itt a földön el rejtött, és csak homályban az igaz hit, és reménség által látott mennyei ígéreteket színről színre szemlélné, és az örök jókban részesülne: és valamint hogy Adámnak az álom által oldalának el szakasztásával, se fájdalmat, se szomorúságot ne szerezne, úgy az ő mély álmán el keseredett búsulással, és bánattal környül vett oldalának, az az; kedves házastársának, szívbeli fájdalmat, és szomorúságot ne szaporítsa: S-jől lehet ez ilyen álom nélküli mind ezeket végben vihette volna a mindenható Isten, de nem akarta, hanem hogy ezzel való tufakodással, erős harozal, és bajvivással, az örök dicsőségnek koronáját magoknak meg szereznék; valamint hogy a nagy irgalmú Isten az Izraél fiait általabb száraz úton vezethette volna ki Egyiptomból az ígért földnek birására; de inkább a veres tengeren által vezette, nem más vögre, hanem hogy ő benne való bizakodásban, és tellyes reménségben nevelkednének, és vastagodnának; mind pedig hogy az ő ellenségit tengerben buktatná, és el-meritené: így el-fordithatta volna tőlünk ezt a mély álmot-is, és más általab úton Mennyei örökségnek birodalmára szólithatott volna; de csak ugyan ezt választotta el, hogy az által az Istenes lelki jókban nevelkednének, és a gonoszságokat el süllyesztené, melyektől talán soha meg nem menekednének: mely lokan találkoznak, a kik ennek a mély álomnak el nyomására nézve, igazán Istenhez térnek, a kik soha más-képpen meg térésekről nemis gondolkodnának. Ez az Urj Gróff pedig nem csak midőn e mély

álomtól

álomtól el nyomattatnék, hanem iffúságától fogva az igaz Isten ismérni, sok külömb-külobb féle jószágos cselekedetekkel, mint annyi csillámló sugárokkal fémleni kezdte, bocsától az Isten tanúlta félni, és esztendeje számával szaporodott, és nevelkedett véle az Istenhez, és az ő szűz Anyához való áitatossá; nem külömbben, mint a szóló-tőnek az ő ágai a föld színén el terjedvén, ha vagy karóhoz nem kötözik, *fulcumento vegetior*, vagy maga valamely fához nem ragaszkodik: és mennél magasabb a karó, kit melléje vernek, *quod altius fulcimentum*, ő is annál magosabbban nő: úgy a nevedéken természet emberben, az Isteni félelem által, a Mennyei jóhoz, mint gyámolához, a nevelés, és oktatás által kötöztetvén, annyival termő a jószágos cselekedetben, és magasságával Mennyekhez közelebb, menyivel Istenebbben nevelkedik.

Nem látom annak okáért szükségesnek, hogy a Méltóságos, sok száz esztendőktől fogva csillagzo, híres cselekedetek, és dicsőretes tisztek által virágzó eleinek dicsőséghez ragazkodgyam, mert, *miserrum est aliena incumbere fama*, meg vetett alacsonság mások dicséretivel pipereskedni: de ha ugyan ennek a Tekéntetes Uri Familiának eredetét vizsgáljuk, nyilván annyi sok gyökerekből csirázni tapasztaljuk, kik közül mindenik egyen - egyen elégséges nagy dicsőféges fának nemzésére; mertha a régiségét tekintyük, fel tanállyuk Sigmond Király idejében Czobor Szent Mihályról, Jánosnak, Miklos Szülő Attya előtt származott eredetét; ha a leányi ágról való Nemessé dicsőségét a szerencsés ki házassítások által kívánnátok, álmélkodva szemlélitek a legfőbb, leg méltóságosb Familiákra nevelkedő terjedését. A Nilus vize, noha sok apró folyásokra, és ágazatokra szakad, de az Egyptomi száraz földnek tenyészhető nedvesítéssére ereit el nem veszti; Hoszsú vólna Czobor Szent Mihályi házból eredett dicsőretes Uri rendeknek elő számlálása, kik közül Czobor Mihály, Jánosnak fia, Sigmond Császárnak, és magyar Királynak derék hadi dolgokban kormányja, László Királynál Udvari fő Hopmesteri Tisztel, Mátyás

Király.

Királynál pedig Budai fő Porkolábságnak ékefféggével tündöklött. Ennek a fia Czobor Imre, nagy Fejedelmekhez Lengyel Királyhoz, híres Suliman Török, és Muszka Császárokhoz, László királytól pompás követségek által tiszteltetik. Ennek a fia pedig Gáspár melly híven, melly buzgósan, melly szorgalmatosan minden tehetségével segítette első Ferdinándot Magyar Koronának elnyerésére, maga meg vallyá azon Nagy Fejedem Uri levelében, *quod ipse Caspar, in assequenda Regni Hungariae Corona, & dignitate Regia, Consilio, Opera, facultatibus, aut viribus suis, constanter, & fideliter Nobis adfuit.* Hogy ő az Ország Koronájának elnyerésére, tanácsával, fáradozásával, költségével, erejével, állandó hűséggel, nekünk fölöttébb hasznosan szolgált: Kinek a fia ugyan Imre, Maximilián Császár, és Magyar király által, egész Ország egyenlő javallásából Király Heltartó Locumtenentiai méltóságra emeltetik; kikre nézve harmadik Ferdinandus Császártól, és királytól Czobor Bálint, Gróffi Titulussal ékesíttetik; hogy elő ne számláljam a több komornyikságoknak, fő-Ispánságoknak érdemes tiszteleteket, mellyekkel fémlert, és csillámlott ez a Tekéntetes Familia.

De mi szükség nekem ezt a homályos csorbát, olly Tekéntetes Familiának fényeskedésére ilyen leábrázolással, és elő számlálással ragasztanom, mint ha el volna rejtve, vagy titkolva az ő dicsősége? nem különben, mint ha a fényes napot égő fáklyával keresném, és világos északánál, a Csillagokat számlálni akarnám; mi végre annak okáért azoknak az Uri személyeknek elő számlálásában kell fáradoznom, kiket Országunk hasznára, és ékefféggére elő adott Nemes Czobor Szent-Mihályi Ház? erre az egy mély álomtól elnyomottatott egész Uri Vérségnek dicsőfféggét magában foglaló, Czobor fanak, és gyökérnek gyümölcseire Gróffi Czobor Ádámra veszők szemeinket: ajándékozásként vala őtet az Egek, Gróffi Czobor Bálint, és Sennyei Krisztina szülők által ezer hatszáz, negyven negyedik esztendőben Szent Mihály Arkangyal estin, Erdélyi hadak ráadásától fanyargattatott édes hazánknak, mind

dön a föld mindenféle gyümölcsnek érettségével szokta meg kínálni a szomjúhozókat, és éhezőket, mint ha meg romlott, és nyomorított gyámolító Istápot, és óltalmat szomjúhozó országunkat ennek remenségével vigasztalnák, bátorítanák, és támogatnák: Körül vették az ő becsűjét még kised korában, mint egy udvarló és szoptató dajkái, a jofzágos cselekedetek, véle nevelkedett az Isteni szeretet, és félelem, az áitatoság és szelidség: Oskolákban olly szorgalmatosan, dicséretessen, tanulását folytatta, hogy tanuló-társai között, hozzá fogható nem volt senki; mint ha meg tanulta volna nyilván, hogy a Római birodalomnak fundálója vitéz Július Császár job kezében egy kardal, bal kezében egy könyvel, folyúl ezekkel a szókkal, *ex utroque Caesar*, iratta le magát; jelentvén, hogy őtet mind a kard, mind pedig a könyv emelte a Császárságra. Hallotta kétség kívül hogy Világ megholdító Nagy-Sándor, mindenkor egygyütt a fegyverrel hordozta a Homerus könyveit; tudta jól, hogy nem vonnya ki a penna élet a kardnak; nem szunyátabb azzal a hadi Mars, ha sisakjában fészket vér a Pallas madara; ott rettentőb a Mars, ahol a Pallástól veszi a dárdát; a lélekkel kellemetes a test, a feyveris észszel; halljátok erről a Sz. Lelket bölcsesség könyvének hatodik részében, *multitudo sapientum, sanitas* Sap. 6. v. *est Orbis terrarum, & Rex sapiens stabilimentum populi est;* a bölcsék 26. lokasága, a föld kerektségének egéffége, és a bölcs Király, a nép támasza; a bölcsesség köz nében ollyan, mint az ezüst; Nemesekben, mint arany; Urakban, és Fejedelmekben, mint drága gyöngyök; azért abban életének nagyob részét foglalta, és minden gyönyörűségét kereste. Oskolabéli tanúságát sokak álmélkodására dicséretessen el végezvén, az ő dicsőfféges Eleinek becsületét előtte viselvén, kik vagy nagy követfégeken jártanak, egész Jerusálemig a széles Tengereknek veszedelmes által evezésével hazájok javáért sokáig bújdosztanak, vagy az Országunkban támadott hadaknak csendes lecsillapítására közben járók voltanak; minnyárt Iffiantán alkalmatoságot kerestt Haza ellenségének

meg szégyenítésére, maga költségével-is egyben gyűjtött feregével üldözte a kereszténységnek ellenségét; midőn más ifiak aluttak, akkor ez vigyázott; mikor másokban meg fagyott, akkor ő benne forrott a vitéz vér; ahol mások maradoztanak, ott ment ő előre.

A Szent Írás sok helyen, és az írás magyarázó Doktorok-is közönséges értelemmel hasonlították az erős férfit az Oroszlányhoz, és annak eleiben kiváltképpen való példával az oroszlányt teszik: de nem csak az oroszlány egyedül czimere az Erőseknek, hanem maga erejével, hatalmával, gyorsaságával, vigyázásával, igen helyes tükörré, és példája azoknak az Unicornis-is. De halszontalan az erős Vitéz férfiúnak minden vitézkedése, ha az ő testi erejével egygyütt nem jár mindenkor a lelki erő-is, és ha a mely bátran, szívesen vitézkedik az ő testi ellenségi ellen, olly fértényen nem vitézkedik lelki ellenségi ellen-is. A sok közül csak egy példát hozok elő a Sz. Írásból; e világi erős férfiaknak, és vitézeknek méltó példája Sz. Dávid, melly nagy, és nem csak emberi erővel birt legyen, eszünkben vehettyük a szent írásban elő hozott sok csüdalatos vitézi próbáiból, cselekedetiből: az Oroszlányokat, és meduéket álloknál fogva meg szaggatta, meg fojtotta, meg ölte; a hat könyöknyi, és egy-arasznyi magosságú Isráeliták rettentő, és félelemmel reszkettető oríást Goliatot egy sima kővel parittyával meg győzte, egy csapással fejét vette; le irván ezt az ő hatalmas erejét maga, és azt mongya; *DEUS praeinxit me virtute, percipit pedes meos tanquam cervorum, posuisti ut arcum arcum brachia mea.* Az Ur Isten úgy-mond környül vett, fel övedzett engem erősséggel, ollyanná tette a lábaimat mint a szarvasokét, és karjaimat, mint a rézből öntött kéz-iját. Mit akar ezzel Dávid midőn maga bátorságát egyben veti a szarvas félelmes rettegésével? mert ámbátor győzhetetlen erővel környül véve, fel övedzve legyen Dávid; ámbátor ollyanok legyenek az ő karjai mint a rézből öntött kéz-ij; de mit akar azzal, hogy egy ollyan erős vitéz férfiúnak mint

Dávid

Dávid nem Tigris, nem párducz, nem Unicornis, nem Elefánt, hanem szarvas lábai vannak, holott minnyájan tudgyuk, hogy egy rettegőbb, egy félelmebb állat alig vagy a szarvasnál, a ki csak egy vislának csahollásától, egy kopónak ugatásától is meg-ijedvén, el fut, el szalad? Ennek az üdvösséges titoknak kifejtésére tudnunk kell, hogy a több szép tulajdonsági között, mellyekkel a természet a szarvas fel ékesítette, igen szép, és talán dicséretesb az, hogy mivel ő néki leg gyűlölségesb, leg halálosb ellensége a kigyó, az ellen egyéb fegyverrel nem viaskodik, nem tusakodik, és nem harczol, hanem a lábaival tapodgya, tiporja, és öli meg a kigyót a szarvas. Eszre vehettyük már mit akart lelki értelem szerént azzal Dávid, a mikor rézből öntött kezijhez hasonló karjával öszve teszi a szarvas lábait, nem mást jelentett azzal, hanem azt, hogy noha vitéz Dávid az ő nagy erejével, és vastag erős karjaival meg rontya, lábairól le veri, és mint a port a szél, úgy el törli az ő ellenségit, de nem elég ez, hanem ehez szükséges az-is, hogy a mint a szarvas az ő lábaival a kigyót meg-tiporja, és meg öli, úgy Vitéz Dávid-is meg tapodgya azt a dögleletes fülánkú-kigyót, a bűnt, melly halálos marásával sebesíti az ő lelkét, a mely kigyórúl mongya Sirak fia, *quasi a facie colubri, fuge peccata.* Mint a kigyót úgy üldözd, gyűlöld, fussad a bűnt; meg győzi azt a merges aszist az ördögöt, a ki gonosz sugallásával, incselkedésével, ólálkodik ő ellene; hogy így vitéz Dávid a mely diadalmas, és erős az ő látható testi ellenségi ellen, rézből öntött kéz ijhez hasonló karjával; olly győzedelmes, és bátor legyen a szarvas lábaihoz hasonló lábaival láthatatlan lelki ellenségi ellen-is.

Ebből, és ehez hasonló sok példákából, mellyeket az üdvönek rövid volta elő számlálnom nem enged, alkalmassint eszünkben vehettyük, mely szükséges egy vitéz erős férfiúban az, hogy ne csak erős legyen testében, hanem lelkében-is; és a mely bátran harczol, vitézkedik halálos külső testi ellenségi ellen, olly bátran harczollyon, vitézkedgyék

B 2

lelki

Pfal. 17. v.
33. 34. 35.

Eccli. c.
21. v. 2.

Apud de
Lanuz,
hom. 3.
55. 8.

Apol. 2.
de David
6. 3.

lelki ellenségi ellen-is. Ne-is hiteffe el magával azt senki, hogy az ő erősségének hire, tökelletessége csak abban áll egyedül, hogy fok ellenséginék vérét ontta, táborokat meg verjen, erősségeket meg vegyen, Tartományokat meg hódítson; nem abban áll csak egyedül az igaz valóságos erőnek mi-volta úgy mond Sz. Agoston, mert ha valaki mind ezeket meg cselekedné, végben vinné-is, a mint hogy meg cselekette világ-bíró Sándor, Julius Császár, és egyebek: de mi haszna, mi dicsérete lehet ebben a nagy erőben? ha azt az erőt ocsmány bűneivel, Istentelen gonossággival, feslett életével, utálatos erkölcsével bé mázollya, és be kormozza, mi dicsőisége? ha ezen erővel Istent megbántya, magát gyalazza, lelkét kárhozatra veti. Hová lehetett egy erősebb férfiú Samsonnál? a kit nem szintén érdemesnek ítélt maga-is Sz. Ambrus a tökéletes, erős, vitézi névnek viseletére, és azt mongya felőle: *Samson validus & fortis, leonem suffocavit, sed amorem suum suffocare non potuit; vincula solvit hostium, sed suarum nexum non solvit cupiditatem; messes incendit alienas, & unius ipse mulieris accensus igniculo, messes sua virtutis amisit*; Samson erős, és vastag lévén, az oroszlányt meg fojtotta, de a maga rendetlen szeretetét, és szerelmét meg nem fojt-hatta; ellenséginék kötelét meg szaggatta, de a maga kívánságinak lánczait meg nem oldotta; mások aratását meg égette; de maga egy hizelkedő lotyónak Dalilának szikrájától meg gyúlladván, jószágos cselekedetinek minden aratását el vesztette.

De mit kell ennékem fok példákkal, avagy a Sz. Atyákból elő hozott sentenciákkal állitanom, és bizonyitanom mely szükséges egy vitéz férfiúban az ő testi ereje mellét, lelki erővel-is birjon; hogy a melly dicséreteffen vitézkedik, külső ellenségi ellen, úgy vitézkedgyék lelki ellenségi ellen-is; nem szükség ebben tovább fáradnom, se többet erről szóllanom, előttünk vagyon valóságos példájúl és tükörül, vitéz General Gróff Czobor Adám, a ki a mint hogy a czimerében az oroszlányt, és az Unicornist viselte, úgy cselekedetével-is öszve kapcsolta az oroszlánnak erejét

az

az Unicornis erejével; és a mely erős volt testében külső ellenségi ellen, olly erős volt lelkében belső ellenségi ellen-is.

Mi azért az ő testi erejét leg elsőben-is illeti, ha a példa beszéd szerent, *ex ungue leonem*, a kőrméről úsmértetik meg az oroszlány, csak kevés jeleiből-is eszünkben vehettyük az ő nagy erejét; a mi örök dicséretet érdemlett, a volt példás vitezsege mikor ama vitezek Csillagával (oh fényes, de már éppen el enyészett Csillag) néhai hires Gróff Zrinyi Miklóssal meg egygyezvén, csikorgó fagyos téli údóban lováról le szálván, maga gyenge ifjúságának vállain vitte a kötés nádatot annak a nevezetes Eszéki hidnak gyujtogatására, égetésére, ki vesztésére; hogy a pogányságnak, a kéreftények ártására czéllozó dühös szándékát meg tartóztatná, meg gátolná, illyen irással, *non dormio qui custodivit*, álmos oroszlánynak fel nyílt szemeivel-is vigyázott az hazának hatáirra; sietett óltalmára, midőn értette Kanisának meg szállását, azonnán négy száz gyalogjával oda sietett az ott vitézkedő hadaknak szaporítására; nem-is lett volna gyümölcstelen oda való netsége, ha mindenkiben maga lelkét, és vidám bátorságát önthette volna. Midőn a haza csendessége Tiszán-túl való földnek támadott zendülésével haborgattatnék, maga költségén tartoztatott vitezivel sietett annak le cisllapítására, igaz haza fiának magát úsmértetvén, a ki minden-felé úgy vigyázott, úgy fordult, mint maga örökének óltalmára. Meg vallya maga a Sz. Lélek, hogy az oroszlány a vadak között leg erősb.

Ad nullius pavebit occursum, senki színe előtt meg nem ijed; mit cselekedék ez a bátor szívű oroszlány Gróff Czobor Adám, minek-utánna diadalmassan a pogány erőt Bécs városa alól a kereszténység fegyvere el nyomta, és el kergette volna? Esztergamnál meg találván ez a barom erő, azon nevezetes helyből-is ki szorittatván, és határiból ki rekesztetvén; mingyárt Ezer lovassal, és annyi gyaloggal Ersek Ujvárnak bé zárta kapuját, mind addig környülette vigyázván, és eledelitel fogván, míg a meny-dörgő ágyúk lövével

B 2
3

vésével meg alázott bástyái fölött ki nem ugratná a meg átkódott Törököket, vagy lábíg le nem vágná.

Annyira terjedett az ő dicsőfféges hire, hogy a Lengyel király kívánta: a Német Ország maga őltalmára ohajtotta ezt a dicsőfféges bajnokot; kinek kívánságának engedvén Főlfeges Urunk Koronás Királyunk Romai Császárszár, és Kjrály, Generali Méltóságos tisztel meg becsülvén, Imperiumban küldi válogatott magyar vitézekkel Francia ellenségének rottentására; hogy csak elő járó és repülő hírével-is rémitené az ellenségeket: De óh Izerencsfetlen, és keserves óra! *Inmisit Dominus DEUS soporem in Adam*, bocsátá az Ur Isten mély álmot Adámra, ottan nyomá el a mély álmot, félben szakasztá oroszslányi erejét, meg gátolá vitéz szándékát: ah kegyetlen, és irigy Párkák meg rövidítetek el szakasztván az ő szerencsét, dicsőfféget, vitézségét nevelő hoszszabító és terjészto fonalát! ah mely méltán amaz ifjú Tobiásnak későbbben való vízfőz téréssén bússzalkodó, és vigasztalhatatlan könyhüllatásokkal siránkozó Annával, é szomorú hirre el rémült Magyar Ország, el keseredett Holicsi házzal, bántó fohászkodással ilyen kérdésekre fakadhat, *ut quid ergo misimus Te peregrinari lumen oculorum nostrorum, baculum senectutis nostra?* miért küldöttünk téged messze útra szemeink világát, vénségünk istápját, életünk vigasztalását, maradékunk reménségét; miért téged, ó dicsőfféges General! a ki bölcseséged és vitézséged által, hazánk oroszlopa, és tamafza valál, bocsátottunk idegen földre? felelly meg erre nekünk, *Adam ubi es?* hol vagy Adám hogy erre meg felelnél, és búval el tölt keseredett szivünköt meg vigasztalnád; *Adam ubi es?* hol vagy Adám? *Inmisit Dominus DEUS soporem in Adam*, a mély álmot el nyomta, és a szóllását-is el fogta: nyugodgyál békével vitéz General, és én a te képedben ezen kérdésre meg felelek. Hogy azért világossan meg értsétek a feleletet, két kérdést támasztok a Sz. Irás magyarázó Doktorokkal; elsőben, mi-okaért Saúl Király idejében, az okos Dávidot minden-

kor

kor a leg erősb, leg veszedelmesb útközésekben a feregeknek, hol a bal, hol a jobb szárnyára rendelték, holott nem csak Saúl Királynak, de az egész Izraél nemzetségének leg kedvesb, leg hasznosb, leg szükségesb bajnoka, és oroszlopa volt Dávid? talám az udvarokban lappangó irigység fújta ezt a követ ellene? nem kell ezt magunkal el hitelnünk úgy mond egy magyarázó tanító, a ki ilyen okát adgya mondvan: *quia bellandi tempus tunc aderat, & hostis jam erat in Israelitarum terminos ingressus*, mint ha azt mondaná; mivel Dávidnak oroszslányi vitéz ereje, fok diadalmas próbák által el híresedett, és az Izraéliták határiban az ellenség-is bé érkezett, a hadakozásnak-is ideje el érkezett; ilyen nagy veszedelemnek árja között, másra nem bizhatyuk sereginknek vezérlését, és az ellenség szarvának meg hőkölését, hanem próbált, Vitez okos Dávidra. Másodszor, mi okáért parancsolta az Isten Moysesnek, hogy a-meg ígért földnek tekintésére, nagy Nemből válogatott fő-embereket küldgyön, *mitte viros* így szól a Sz. Lélek, *qui considerent terram Canaan, quam daturus sum filiis Israel ex Principibus*. Küldgy férfiakat, a kik meg szemléllék Kanáán földét, melyet adok az Izraél fiainak, a fejedelmek között? erre így felel meg *Abulensis*: *isti Exploratores aggrediebantur aliquod dubium, quod non auderet quilibet, ided mitti debuerunt tales, qui auderent, & hoc magis credebatur de Principibus, quam de alijs*; ezeknek a kémeknek bizontalanra kellett menni, goromba, veszedelmes idegen fegyveres pogány nép közibe, melly dolgot nem mert volna fel vállalni akarmely köz-rendenvaló ember, azért olyanokat kellett küldeni, a kiknek meg-vólna batorságok, és mérészségek, kik jobbak nem találtattak, mint az elő-kező fejedelmi személyek, vagy a kik nagy eredetűek vólnának. Azért szava hihető Embereket keresett Moyses, kik bizonságot tehetnének felőle, hogy merő téjjel mézzel folyó föld, nem akarkit csak, az erősek, vagy vitezek, vagy bölcsék között választottan-

Sanctius ex
Joseph. 1. 6.
c. 10. &
Abul
quæst. 39.

Num. 13.
v. 3.

Abul. hic
4. v. 14.

nak, hanem olyanokat, a kik nagy vérből fakattanak ki, *ex principibus*, a fejedelmek között.

Hogy azért mind a két kérdésteke egy - más után ó szomorú gyászban öltözött Magyar, és Holicsi haza! helyesbben meg felelhessek, téged szólítottak, és bizonságul hilak Buda Vára, nem de meg ismérted ennek a Vitéz Grófnak czimeres unicornissá által jelentet erejét sok vitéz probáiban, és cslekedetiben? Unicornisnak tulajdonsága, hogy az alább - való kőz állatokkal, restell, vagy talám nem-is méltóztatik szemben állani, az ő erejét tekinteteseb, nagyobb erővel - biro állatokra fordíttya, *urget majora* - mint Seneca-is írja, *Virtus est domare, quae cuncti pavent* nagy dicséret, és jószág azokat meg rémíteni, és meg - alázni, kiktől egye bek félnek. Szóllyon most erről kereltény fegyvertől szorongattatott Buda Vára, vallyá meg az egész Német, és Magyar Tábor, midőn, ez a vitéz Gróf alája annyi Unicornissal, a mennyi vitézivel érkezvén nem csak nyelvet fogott, és az erőtlen alacson ellenségit kergette, hanem a Seraskiért győzedelmessen el ejtvén, nála talált levelekből, a pogány tábornak rendit, *számját* minnyájok csudájára, öröme, magának pedig dicsőségére, a fölséges Lotharingús, és Bavarus Herczegeknek meg mutatta; minden alkalmatosságokban édes hazájának fel szabadtatásáért a veszedelmektől nem tartott, életének sem engedett. Annál dicséreteseb minden dolgaiban, hogy ezt az unicornist ékesítettette az ő régi Familiájának Nemes Uri vérége; ugyan-is ember kell a gátra; nemes vérrel tartós a hit; nagyoktól kell annak származni, a kire nagyot bizhassanak, a Francziai Imperium ellen véletlenül ki vont éles fegyverének meg compittására, és az ő erejének meg csorbittására, Te O' Vitez General a Felsőges Uduartól, *ex principibus* a Magyar régi Nemes vérek között választattál, te Imperiumban Francia által el szakasztott, s-meg hódított erős Helyeknek nem csak szemléléssére, hanem óltalmára küldettettél, te bizonytalan ki meneteli hadban mérész, és vitéz nép ellen rendeltet-

rendeltettél; mert ugyan-is el hitette magával a fölséges Udvar, hogy többet mérész másoknál, és csorbát nem ejt hires nevében, annál inkább mocfokkal nem peccétli bé régi nagy eleinek dicsőségeket a nemessli vérségből szármázott hires bajnok.

Nyilván veszed már eszedben ó te el bámult Magyar Haza, és bús Holicsi ház! a te keserves kérdéssedre, minémű feleletnek adására czéllozzak, *ut quid ergo misimus?* a ki erős bajnakiban meg szűkült hazánknek óltalmára bölcs tudományoddal, és Vitézségeddel olly hasznos valál *peregrinari lumen oculorum nostrorum*, miért küldöttünk téged messze útra szemünk világát, országunk istápját, életünk vigasztalását? mert a hadakozásnak el jött vala ideje, az ellenség-is az Imperiumi határookban bé férkezik vala, ki vel nem csak erős fílakos, és vasderekas Német haddal szemben állani, hanem magyar könnyű vitéz seregekkel ki kergetni, és ki szorittani fölöttébb szükséges; annak okáért ezt a Vitéz okos bajnokot, kinek oroszlan, és unicornissal vigyázó okos erejét, bátor szívet csudálják az Eszéki hidak, nézte a Kanisai erősségben szorult pogányság, meg próbálta ő általa Ujuárban zabolán tartattott, és lanyargattatott Törökség, meg ismerte a Budai Harcz; az idegen földre Imperiumban köll vala bocsáttanunk, és mivel őtet az ő régi Familiájának Nemes Uri vérsége-is ékesítette, az idegen erős nép közzé, és az ellenség által el vont, és el idegenített földnek óltalmára, *ex principibus*, magyar fő rendek között választani, és el bocsáttani kényszerítettünk. Az unicornisnak több szép dicséretes tulajdonsági között ez sem utolsó, hogy midőn az ellenségit közelgetni láttya, ütközet előtt az ő szarvát közfiklához közförülvén hegyesíti, s-azzal *paratior pugna*, magát a harcshoz készíti; szolylanak az Imperiumi gazdag Városok, és erősségek, mellyek álmélkodással szemlélték ennek az Gróf General Unicornisnak harcshoz készült magyar seregével vitézségét; vallyá meg Filisburgi erősség sokszor látott bátorságát; hányszor

Tob. 16.
v. 4.

Ezech. 31.
v. 18.

Francia taborára útvén, népét hol el széllyesztette, hol rabbá derék Tiszttekkal ejtette, sokakat közzülök kit le vágott, kit vizben ugratott, kit sűrű bokrokban bujtatott, sok szép nyereségekkel, és gazdag prádákkal vízá tért, úgy-hogy, a magyar Vitézeknek csak hírével-is, a Francziákat rettentette, és szaladásra kényszerítette, hogy méltán Ezékiel Profétával e kérdésre fakadhatok, *Cui assimilatus es O In-clyte inter ligna voluptatis?* kihez hasonlítottál ó Nemes, és magas a gyönyörűségnek, azaz a te Nemes, és dicsőösleges vérségednek dicséretekkkel csillámló ágai, és fái között? kiben minden **nemzetsege** és Uri vérsége mint a Fénix madár hamujából, vitéz cselekedete által meg elevenedett.

Ideje úgy gondolom már, hogy az ő lelki erejét-is meg tekentsük, mely ki tetszik csak abbólis, hogy ha az ördögnek, a bűn, és egyéb gonoz indulatok ellen, nincsen egy erősebb lelki fegyver a Szent gyonásnál, és böjtölésnél, ez a vitéz Gróff a gyonásokban gyakor, az Oltári szentséghez áitatos, legfőképpen az Isten Szűz Annához, kinek ünnepi estit étel, ital nélkül-való fanyarú böjtöléssel tisztelte, kihez, mint *ad Matrem pulchra dilectionis*, a szép Szeretet Annához minden ügyében a mint fiúi bizodalommal folyamodott, úgy, Isten után, mint lég-erősebb Tornyához, mint eleven köziklához, mint győzhetetlen paisához, mint e világ tengere hajjai között evezők csillagához, f-bátorságosb partyához sietett; véres verétekkél izzadó, és csudálatosan az ő fiának ellenségétől kezéhez jutott Boldogfágos szűz képének tisztetire Templomot-is fogadott vala építtetni, ha ezt az ő üduösséges szándékát egy az Uri rendek közzül, Nagy személy, meg nem gátolta volna, és aztot a Német Ujhelyi Jéhus Társaság Templomának nem ajándékozta volna: hogy ne szóllyak más buzgós áitatosfágirol; Sz. Florián tisztességére építtetett kápólnáról, szegényekhez, és Szerzetesekhez alamisnázkodással mutatott irgalmasságáról, az Egyházi rendhez való böcsülletéről, és szeretetiről, sokszor omlegetvén, ha vagy egytestvér atyafiával áldotta volna Isten

Isten vérségét, maga az Egyházi rendet választotta volna magának; az idegenek meg térésében szüntelen való fáradozásáról, a meg térőknek szívből való örvendezéséről, kiknek maga böles tanácsával az igasságnak ílméretére, gyakran utat nyefett; árváknak, özvegyeknek, ügyefogyattaknak gyamolításáról; szolgáinak, alatta valóinak, Jobbágyinak nem Ura, hanem Apja, mindenkhez szelid, kegyes, nyájas; szép oktató nyájas beszédivel, mint a manges kövel magához vonta, és hódította mindenknek szívért, minnyájoknál kedves, és kíváncs; könyvek olvasásában szorgalmatos, tanács-adásiban csudálatos; nyilván ő benne láttyuk tellyesedve Sirák fia mondását, *in populo hereditavit honorem, & nomen illius erit vivens in aeternum*, a nép között tilzteletet vőtt örökségül, és az ő neve élő léfzen örökké.

Ha az házasságot tekentyük, méltóságs Gróff Erdődi Barbála Afiszsonnyal, azon-föllyül írva talállyuk, *uni servo fidem*, annyira nevelkedett, buzgott ezek között az igaz Szeretet, hogy az ő csendes szép egyget értő békefféges lakásokat, izetlenségnek konkolya fel nem háborgatta; sőt gyakorta hogy meg ne szomorítsa az ő kedves társát ez az Uri Gróff, maga búsulást, egésségének bomlásit el titkolta előtte, *fida conjunctio*, ó hiv, igaz Szeretet által egyben tűzött, forrott, és öfzve szoritott eggyeffég! mind a kettőben egyaránt tündöklött az Isteni félelem, melyből mint egy ki fogyhatatlan, és apadhatatlan forrás-kútból, böseges folyást vették Isten áldásinak, *ecce sic benedicetur homo, qui timet Dominum*. Így áldatik meg az ember, a ki az Urat féli; tudni illik szerelmes szép magzatokkal, kik által, nem különben félik ez a tekéntetes Czobori Ház, mint annyi Csillagokkal, ő tőlök vőtt fényességgel, *lumen ab utroque*; kik közzül Gróff Czobor Kristina, Tekéntetes Gróff Kolonich Adámnak, Gróff Teresia, méltóságos Gróff Pálffy Jánosnak, hazánk erős, és Vitéz bajnaknak Imperiumban hadakozó magyar Vitézek Vezérloinek Házás társul, Gróff Eva, és Angyelika kis-Afiszsonnyok, szűz

Ecc. 37.
v. 29.

Pf. 127.
v. 5.

Apáczákhoz adattanak. Gróff Márk Urffi, kit kiváltképpen való áitatoságok által nyertek az Istentől, Istenessen nevelkedvén, nagy reménséget nyújt az ő dicsőséges eleinek dicséretes nyomdoka követésére. O szerencsés Házaság, kinek ilyen Isteni félelemben, és szeretetben nevelt magzati nem egyebek, hanem liliom szálak, kiknek, mint jó erkölcsűknek kedves illattyok, úgy Istenes magok viselésének ékeffége meg vagyon, mint liliom szálaknak! *Florete azért flores quasi lilium, & date odorem, & frondete in gratiam, & benedicite Dominum*, virágozzatok virágok, mint a liliom, és adgyátok a tökéletességnek illattyát, és ágazzatok kedvessen, és áldgyátok az Urat, hogy néktek ilyen áldott gyökerektől származástok, ilyen Mennyei dajkálkodással neveléstek.

Ecel. 39.
v. 19.

Plin. 1. 5.
c. 25.

Apud laër.
1. 2. c. 8.

De mivel *de dilecto nunquam satis*. A kedves személyekről való beszéd neveli kívánságinkat a mint *Plinius* valya, midőn a Macedoniai Fejedelemnek kedves barátyjáról Effestionról dicséretessen szólana, véget nem vetett szözlésének, kinek szeretésében véget nem látott; mindazonáltal mély álomról, mely az életnek vége, kezdvén beszédemet, annak végére fíetek, ha előbb el hitettem azt veletek, hogy ha ez az Uri Grófnak dicséretes élete, és magaviselése valakinek nem tetszett volna is, az el aluvása által őtet meg kedvelné. Ha kérditek azokat a kik az ő csendes el aluvásán jelen voltak, úgy tezik felelni más-
képpen nem tudnak, hanem bölcs *Aristippus* nyelvvel, kitől midőn bölcs *Socrates* halálát kerdezték volna, így felel vala nekik, *ut ego, inquit, optarim*. én sem kívánhattam volna csendesebb halált; ő áitatos szív! észre vévén azért az el válását, ezt á büntetésül rendelt hálált, csendes keresztyeni álom, és mennyei malaszt gyanánt veszi Istentől, ő hozzá tökéletessen fordulván, többé más tükörbe nem tekint, hanem *JESUS MARIABAN*, más udvart nem ismért, hanem az Angyalok társaságát, mert az el - mult sz. Mihály Arkangyal estin, mely vala születésének, és e világra való ebredésének, az vala csendes el aluvásának is, mint az örökkön-

örökkönvalóságra meg ért gyümölcs le szakasztásának, és hullásának negyven hét esztendő^{nek} el töltése, niolczadiknak az örök bódóg életben el kezdése után való napja; ötet szentségekkel bátorító lelki vigasztaló pasztórnak jelen léteben, udvarlók foházkodási, és búzgós imádsági között, dicséretes életnek véget vetvén, csendessen el aluvék. Oh áldott szív! mely ~~igen~~ ki mutattad halálos ágyadban szived utólsó mozdulásáig, mely drága balsamum volt azon szived erekléjében, és mely kincsel volt tellyes, mert *ex abundantia cordis os loquitur*, a száj a szívnek bővességéből szól, mikor a mig nyelvedet mozdíthattad, úgy meg nem szűntél a szerelmes két leg szentebb leg édessebb, üdvösségessebb *JESUS*, és *MARIA* nevének segítségére hívásátul! Ugyan is ez a drága két név az a Mennyei pecsét, mellyel életedben a mint éltél, úgy kívántad, hogy halálod oráján légyen lelked, és mindened utólszor bépecsételve. Ez a két név minden gyemánt, gyöngy, és aranyláncznál drágább, mellyel kívántad hogy utólsó lélekzededig őszve légyen lelked el szakadhatatlanul lánczolva, és kötve Isteneddel; a mint hogy ezen drága igékkel utólsó lélekzedetet végeztetd, *Maria Mater gratia, Mater misericordia, tu me ab hoste protege, & hora mortis suscipe*; Mária Kegyelemnek, és irgalmaságnak Anyja, te engem az én ellenféligimtől óltalmaz, halálomnak oráján hozzád fogadgy: oh bódóg ki múlás, ahol a lélek vezére, és vezetője, *JESUS* és *MARIA*. Ah gyönyörűséges, és kíváncsú álom, melyet jelenlétekkkel édesít Jesus, és Maria; így enyészett el az *Holicfi* háznak örökös ékeffége, fok szép dicséretes cselekedettel, mint annyi fényes fűgárokka ragyogó csillaga, azok ölében, és kebelében, a kit annyira szererett élteben, nem úgy, hogy meghalna, mint édesedben el alunnék; így nyugodott le Orosz lánynak, és Unicornisnak, az az, a lelki, és testi erővel ellenféligivel harczoló Vitéz *General*, minnyájunknak, a mint illendő szívbéli fájdalomára, úgy életünk példájára: és noha mély álmod bocfata reá az Ur Isten, de él é világnak minden

Matt. 22.
v. 34.

Isai. 26.
v. 8.

Eccl. 37.

den részeiben, az ő dicstetes neve mindenütt zeng; terjed a hire, Isaiás mondása szerént *nomen tuum, & memoriale tuum in desiderio*, a te neved, és a te emlékezeted a kívánságban, mert, a mint a Sirák fia-is bizonyította, *nomen tuum erit vivens in aeternum*, a te neved élő lesz örökké; kívánságban marad a fellegetes Udvarnál a te hivlégedért, élő lesz Imperiumban a te Oroszlányi vitézlégedért; kívánságban Lengyel Királynál, élő Török, és Tatár birodalomnál; kívánságban hadakban élő Magyar-Országban, kívánságban Holczi házban, élő a Nagyszombati *JESUS* Tarsaságbeli Collegiumnak bőv adakozásával meg ujitatott, és ékesített ebédlő palotájában; kívánságban jó-akaróinál, élő ellenlégénél; kívánságban atyafiainál, élő szép magzatnál; kívánságban hazájában, élő Groff *Marcus Uri* fiában.

Ah *de dilecto nunquam satius*. Véget nem vethetek beszédemnek arról, a ki minnyájunknál kedves vala; sokat elhattam, keveset mondtam, többet mondanék ha időm engedné, de maga sem kívánja, hogy tovább unalmas beszédemmel Tekéntetes halgatóimat tartóztassam, és ötlet mély álmában háborgassam, hanem inkább vég-bucú véttel tőletek el válasszam. Mivel azért pálya futásának végét érte, s-tovább tökéletes hívségét vére, és élete fogytával, úgy mint akarná, ez a Vitéz *Generalod*, Főléges; diadalmas, *LEOPOLDUS* Romai Császár, és József királyok nem bizonyíthatták, nagy buzgó ohajtásával kívánja a ti üdőtökben bé tellyesíttetni, a mit királyi Proféta sz. Dávid jövendölt vala, *oriatur in diebus ejus iustitia, & abundantia pacis, donec auferatur luna, & dominabitur a mari usque ad mare, & a flumine usque ad terminos orbis terrarum; coram illo procident aethiopes, & inimici ejus terram lingent*, az ő napjaiban kikél az igazság, és a békefőg bővelkedése, míg el vétetik a föld, és a tenger-tőlfogva a tengerig uralkodik, és a folyó-viztől fogva, a föld kereksege határig; le borúlnak előtte a Szerecsenek, és az ő ellenségei a földet nyallják. Nehezen szakad el tőled ez a te Vitéz bajnokod Nemes Magyar-Ország; kefer-

Psal. 71.
v. 7. 8. 9.

veffen válik el tőletek-is édes hazának híres Orzlopi, és Fejedelmi Magyar-Ország Palatinussa, méltóságos Pálfi, és Erdődi ház zászlós Urak, és fő-rédek, kiknek hozzá sokszor mutatott szeretetét, és barátságát a kegyetlen *Párkák* itt a földön meg irigylették, de az örökkén valóságban nem akadályoztathatták. El távozik tőled-is, de új reménységgel, keferedett Groff *Erdődi Barbála*, kivel huszonöt esztendőtt lelke csendességével a sz. Házaflagban töltött, ne keferregj, mert ez az ő mély álma, új életének újjulása, és kezdése; ne bánkodgyál, mert ha az Házaflagnak erős szeretettel egyben kötött csomóját az ő mély álma felbontotta-is, de az igaz szeretetnek köteleit meg-nem oldhatta, mely megújul, és meg jelenik Mennyei örök életben a hová te-is rendeltetél; Ne bánkodgyál annak-okaért utánnam Groff *Czobor Eva*, ha itten a földön maradásunk nem lehet: tífse busfallyatok édes magzatim, és kedves két Uri Vitéz Vőm, hanem inkább nevelkedgyetek, élyetek, a fellegetes Ausztriai Háznak hívségére, Hazánknek szolgálattára, familiátok dicstőségére, magatoknak örömére. Mit mongyak ti néktek, a kik ehez az Uri *Holczi* Házhöz vérséggel, rokonsággal, szolgálai tartozással, vagy, másképpen köteleffek vattok? azt a mit halálhoz közelgetvén Otto Császár mondott vala egyikének az Arttyafiai közzül, *Patrum te habuisse Caesarem, nec omnino obliviscaris, nec nimium memineras*, a Császárnak atyafiságáról se el ne felelkezzél, se fölöttébb meg ne emlékezzél, mert a tellyes feledékenség háládatlanlagnak jele; a fölöttébb való emlékezet, nagy keferűséget, és bánatot szerez; úgy timporálljad azért, és egyelítted ezt a kettőt, hogy az háládatlanlagnak vétkét-is el kerüllyad, a fölöttébb való kefergést-is szivedtül el távoztassad. Tőletek-is édes halgatóim Méltóságos Urak, és Alszonyok, Nemes, és Nemtelen rendek, kicsintül fogva nagyig, a kik ez utolsó tisztelgetére egyben gyűltetek, vég bucluját veszi, és bocfánatot kérvén minnyájatoknak békefféges meg maradást, üdvőfféges áldást, és bődög ki-múlást kíván.

Te

Te hozzád utollyára térek én-is Vitéz Uri Gróff, kérdezkedvén: *Adam ubi es?* Hol vagy Adám? ah *innisit Dominus DEUS* soporem in *Adam* bocsáta az Ur Isten mély álmod Adámra, el aluttál Gróff Czobor Adám? én-is nyugodalmas bóldog étczakát kívánok néked: de minéműt? ollyat, a minéműt kívánt vala Dávid Király, *nox sicut dies illuminabitur* az ej, mint a nap meg világosittatik, erről a te szerencséd-ről minnyájan örvendezünk, vigad a te lelked, mondván *nox illuminatio mea in delicijs meis*. Az éj az én világosításom az én gyönyörűségimben; mintha azt mondaná: az én álmom, és el enyészésem, dicsőffégemnek kezdete, mert az Halál á ki az előtt az emberi természetnek örökös gyalázattýára bé zárója, sőt kapuja vólt a dicsőffég kapujának, már annak ki nyitója, sőt kapuja. Ah kik éltek keresztényi tökéletességgel, úgy tündököllyetek, mint az Isten magasságiban a fényes tündöklő nap, hogy el enyészven ez árnyék világból a mély álom által, az igazságnak napjával fel kelhessetek. Örökké meg nem fogható fenyeffégre, nagy örömmel mondván: *nox illuminatio mea in delicijs meis* az éj, az az a mély álom az én világosításom, az én gyönyörűségimben, Amen.

Requiescat in pace.

INSCRIPTIO VEXILLI.

hostibVs abs Vlsls referebat præLIA VICtor,
EheV, non Vlso, fVsVs ab hoste MoDò est.

Quadraginta annis, & septem vixit Adamus,

Venceslae tuâ natus, obiitque die.

Pacis amans Patriæ, Belli Dux optimus; ore

Tullius; ad fortem fortis ubique suam.

Stirpi igitur Czobor, atque Hunnis Heroibus; aurum

Ingenio, & genio semper Adamus erit.

F I N I S.

